

UGWỌQLỤ AHỤ ANAAGHAGHỊ ỊNATA N’IHI MMEHIE

Ezekiel 18:1-32.

IHEÒMỤMỤ 408

Nke Ndiokenye

AMAOKWUIBUN’ISI “Nkpuru-obi ahu nke nēmehie, ya onwe-ya gānwu: nwa agagh-ebu ufodu n’ajọ omume nna-ya, nna agagh-ebu kwa ufodu n’ajọ omume nwa-ya; ezi omume nke onye ezi omume gādi n’isi ya, nmebi-iwu nke onye nēmebi iwu gādi kwa n’isi ya” (Eziliel 18:20).

I. Ezi Mmeso Nke Chineke N’ebe Mmadụ Nọ

1. Chineke baramba megide ilu ahụ nke anaatụ banyere mkpuru-vine naachaghịacha, Ezekiel 18:1-3; Ndi Rom 6:23.
2. Chineke gosiri mmeso Ya n’ebe nna nke bụ onye eziumume nọ, Ezekiel 18:4-9; Abụ Qma 15:5; Emos 5:4.
3. O gosiri mmeso Ya n’ebe nwa naemebi iwu nke nna ya bụ onye eziumume nọ, Ezekiel 18:10-13; Levitikos 20:9; Deuteronomi 21:18-21.
4. O gosiri mmeso Ya n’ebe nwa naeme eziumume nke nna ya bụ onye naemebi iwu nọ, Ezekiel 18:14-19.
5. “Nkpuru-obi ahu nke nēmehie, ya onwe-ya gānwu” Ezekiel 18:20; Aisaia 3:11; Ndi Rom 2:9.
6. Mgbe onye naemebi iwu si n’uzọ ojọ ya chigharịa wee mee ezi omume, ọ gaadi ndụ, Ezekiel 18:21, 23-28; 33: 12, 16, 19.
7. Mgbe onye eziumume si n’eziumume ya chigharịa wee mee ajọ omume, ọ gaanwụ. Ezekiel 18:24, 26; 33:11; II Pita 2:20.
8. Israel asiwọ na adighi atule ụzọ Onyenweanyi, Ezekiel 18:25, 29.
9. Enyere ndumodu ka ha chigharịa site ná mmehie ha wee di ndụ, Ezekiel 18:30-32; 33:11; Jeremaia 35:15; Ndi Efesos 4:22-24.

NKỌKA DỊ ICHEICHE

Mkpuru-vine Naachaghị aha

umụ Israel ndi adotara n’agha n’obodo Babilon naatụ ilu a, “Nna-ayi-ha eriwo nkpuru-vine nāchagh aha, eze umu-ha we nēru izizi.” Ha naatukwasị ita nka nka ibu ndi adotara n’agha ha n’elu mmehie nke ndi bụ nna ha. Ha adighi eleba anya nime obi ha wee si, “Ayị emehiewo, ma n’ihi mmehie nke ayi onwe-ayi ka Chineke ji kwe ka adota ayi n’agha.”

Ọ di ka ọ naabụ ihe anaahakarị nime ndụ mmadụ nke juputara n’omume ojọ site n’omumu itukwasị ita nka nka mmehie n’isi onye ozọ. Dika otú Adam siri tukwasị mmehie nke nnupuisi ya n’isi Iv, Iv tukwasị kwa nke ya n’agwọ ahụ, otú a ka mmadụ naabụ onye naatakari onye ozọ ụta mgbe ọ nọ n’onodu nke juputara ná mmehie. Iwu nke ikpe Chineke naadigide otú ọ di ma buru kwa otú ihe ahụ. “Nkpuru-obi ahu nke nēmehie, ya onwe-ya gānwu.”

Abraham matara na Chineke bụ Onye eziumume, ya mere mgbe Chineke naachọ imebi Sodom, ọ rịọrọ Chineke ka Ọ naputa Lot, naasi “Ya buru Gi ihe-aru ime dika ihe a si di, ime ka onye ezi omume so onye nēmebi iwu nwua: ... Onye-ikpe uwa nile, Ọ gagh-eme ihe ekperen’ikpe?” (Jenesis 18:25).

Ike gwuru Chineke n’ilu a nke ha naatụ n’uzọ naezighiezi banyere mkpuru-vine naachaghịacha, ya mere site n’onu Ezekiel Ọ gwara ha na adighi atule ụzọ ha. O wee si, “Nkpuru-obi nile, Mu nwe ha,” mkpuruobi nke nna na kwa mkpuruobi nke nwa. Ọ dighi onye gaanwụ n’ihi mmehie nke onye ozọ, ọ dighi kwa onye apuru izoputa n’ihi eziumume nke onye ozọ.

Iheotutu nke Chineke

“Ma onye ọ bụla, mgbe ọ bụ onye ezomume, nke nēme ihe ekperen’ikpe na ezi omume, ... nke nādigh apunara madu ihe n’ike, nke nēnye onye-agu nri-ya, nke nēkpuchi onye-otọ uwe; . . . nke nējeghari n’ukpurum nile, nke debeworo ikpém nile, ime ihe n’ezi-okwu; onye ezi omume ka onye ahu bu, ọ ghagh idi ndu; ọ bu ihe si n’onu Onye-nwe-ayi Jehova puta.” Nke ahụ bụ iheotùtù nke Chineke nye nna nke bụ onye ezomume.

Chineke kwukwara okwu banyere nwa nke naemebi iwu nke nna ya bụ onye ezomume. Asị na nwa bụ onye naadighi ebi ndu nke ezomume kama ọ bụ onye naapunara mmadu ihe n’ike, onye naawusi ọbara, onye ewedara n’ala na ogbenye ka o meworo ihie-ike, o nyeghachighi ihe ibe, mgbe ahụ n’ajo omume ya ka ọ gaanwu: naeme ka ọ puta ihè na nime mmehie nke ya onweya ka ọ gaanwu.

Chineke wee kwue kwa ihe banyere nwa naeme ezomume nke nna ya naemebi iwu. Ọ buru na ọ hụwo mmehie niile nke nna ya o wee tugharia uche wee mee ihe ekpere n’ikpe na ezomume, ọ gaghị anwu n’ihi ajo omume nke nnaya; ọ ghaghị idi ndu. Chineke naeme ka o doo ha anya na ha apughị ihu ahuhu n’ihi mmehie nke ha.

Ugbu a Chineke naaga kwa n’iru naekwuokwu banyere onye mmehie. Ọ buru na ọ gaechehari site ná mmehie ya niile wee mee ihe ekpere n’ikpe na ezomume, ọ ghaghị idi ndu. Anaemeso onyemehie ahụ nke cheghariri dika nrubeis ohu ya si di ọ bugh dika omume ochie ya niile si di. N’akuku nke ozo, ọ buru na onye ezomume esi n’ezomume ya chigharia mee ajo omume, agaata ya ahuhu n’ihe mmehie ya, ezomume ya niile nke o meworo agaghị anaputa ya. Ọ ghaghị ituanya, n’ikpeikpe ziriezi, na idimma mbu ya agaghị ekpuchi mmehie ya nke ikpeazu ndia.

Nchebe Ebighiebi

Ọ di ozizi ugha nke di n’uwa taa na mgbe ọ bula amuru mmadu ozo na onye ahụ naabugide nwa Chineke mgbe niile na ọ pughị kwa ibu onye lara n’iyi ebighiebi naagbanyeghi otu ọ bula o si naabami nime mmehie, obuna ma asi na ọ nwua nime mmehie ya. Ha naakpo ya “nchebe ebighiebi.” Ufodu naasi na ndi ọ bula bu ndi azoputara n’ezie n’otu mgbe ha wee daghachi azu aghaghị ilaghachikute Chineke tutu oge onwu ha erue, ọ bu ezie na ha nwere ike iwaghari nime mmehie ogologo oge. Ọ bu eziokwu na ha puru ilaghachikute Chineke, ma egwu di na ha apughị. Otú ha gaei nwee ike lefuru ozizi ahụ putara ihè nke di n’iheomumu a anya bu ihe mmadu naapughị ighota. Na Jon 15:1-6, Kraist kuziri na alaka niile nke naamighi mkpuru ka agaegbupu ma laa kwa n’iyi. Alaka ọ bula nime alaka ndia ka anyakudorori n’osisi-vine ahụ n’otu oge.

Ọdakananti nke David nye Solomon, nwa ya nwoke na I Ihe-Emere 28:9, anasi: “Ma gi onwegi, Solomon nwam, mara Chineke nke nna-gi, were obi zuru okè, were kwa nkuru-obi ọ natọ utọ, fe Ya ofufe: n’ihi na nkuru-obi nile ka Jehova nenyocho, Ọ naghota kwa nchepu nile ọ bula nke echiche: ọ buru na i cho Ya, Ọ geme ka i cho Ya; **Ma ọ buru na i rapu Ya, Ọ gaju gi rue mgbe ebighiebi.**”

Ebe ogugu ndia nke Akwukwo Nso naakuzi n’uzo putara ihè na mkpuruobi puru ibu onye maara Chineke na mbu emesia ọ daghachi azu wee buru onye lara n’iyi ebighiebi. Ọ dighi mmehie ọ bula nke gaaba n’elugwe maoli. Jisos nwuru ka ewee zoputa anyi site ná mmehie niile anyi.

Eziokwu Nke Akwukwo-Nso

Ebe ogugu nke ndi ahụ huru n’anya bu ndi kwere n’ozizi a anaakpo nchebe ebighiebi bu Jon 10:27,28, “Aturu nkem nanu olum, Mu onwem ma-kwa-ra ha, ha nesokwam: Mu onwem nēnye kwa ha ndu ebighiebi; ha agaghala kwa n’iyi ma-olo rue mgbe ebighiebi, ọ digh kwa onye ọ bula ganapu ha n’akam.” Mata kwa na Jisos siri, “Ha nesokwam.” N’ezie mgbe mkpuruobi ọ bula daghachiri azu wee mee mmehie, ọ dighi eso Jisos ọ bughị kwa aturu ozo.

Nwana anyi nwoke Jack Robbins bu onye daworo n’ura onwu naekwukari si, “Ọ dighi onye ọ bula nke puru inapu gi n’aka Chineke, ma i puru igbapu n’onwegi.” “Nechenu nche, nekpe-kwa-nu ekpere, ka unu we ghara iiba n’onwunwa”(Matiu 26:41). Mgbe mkpuruobi ọ bula kwenyeere onwunwa wee daba ná mmehie, ọ naewepu onweya site n’aka Chineke, dika Adam mere mgbe ọ nianti n’olu nke onwunwa ahụ n’ogige Iden. “Onye nwere ntachi-obi nogide rue ogwugwu ihe nile, onye ahu ka agazoputa” (Matiu 24:13). Ọ bu onodu nke anyi no nime mmuo anyi **n’ikpeazu** nke oso anyi gaekpebi ma anyi nwere ndu ebighiebi maobu na anyi gaahu ahuhu nke ikpeomuma ebighiebi.

“Mgbe onye eziumume si neziomume ya chigharịa, me ajọ omume **nwua n’ihi ha**, n’ajọ omume ya nke o meworo **ka ọ ganwu**” Ọ dighị ihe ọ bụla dị n’amaokwu nke a nke gaeme ka anyi chè na n’ihi na ọ bụ nwa Chineke na mbụ na Chineke gaakpoghachi ya n’ogige Ya tutu ọ nwụa. Otú osisi dị daa, otú ahụ ka ọ ga adigide (N’ọnọdụ mmadụ nọ nwụa, otú ahụ ka ọ gaadị zute Chineke).

Chineke naakwọ na anaatule ụzọ Ya ma adighị atule ụzọ nke ndị Israel. Otú a ka ụzọ niile nke ndị ahụ naekwenye ná nchebe ebighiebi dị -- ha bụ ihe anaadighị atule atule.

Onyenweanyi sirị na Ọ lụwo onye daghachiri azụ na nwunye, na Ọ naachọ ikpoghachi ya n’ogige, na Ọ gaakpoghachi ya ma ọ bụrụ na ọ gaecheharị wee chigharịa ka site ná mmehie ya nile. Ọ bụrụ na mmadụ anwụ nime mmehie ya -- nke otụtụ mmadụ naeme -- ọ lawo n’iyi, laa n’iyi ebighiebi. Onyenweanyi naariọsi mmadụ ike ka o chegharị kwa site ná njehie ya niile ka ajọomume wee ghara iwetara ya ilan’iyi. O wee si, “Mere onwe-unu obi ọhu na mụọ ọhu: ọ bu kwa n’ihi gini ka unu gānwu, ulo Israel?”

Ndụ Ebighiebi

“Mu onwem nādi ndu, (ọ bu ihe si n’onu Onye-nwe-ayi Jehova puta), ọnwu nke onye nemebi iwu adigh-atom utọ ma-ọli; kama ọ nātom uto mgbe onye nēmebi iwu si n’uzọ ya chigharịa, we di ndu: chigharianu, sinu n’uzọ ọjọ nile unu chigharịa; ọ bu kwa n’ihi ging ka unu gānwu, ulo Israel? Ma gi onwe-gi, nwa nke madu, si umu ndim, Ezi omume nke onye ezi omume agagh-anaputa ya anaputa n’ubochi njehie ya n’ubochi o si nanmebi-iwu-ya chigharia; ọzọ kwa onye ezi omume apugh idi ndu nime ya n’ubochi o mehiera” (Ezikiel 33:11, 12). Ihe Chineke naachọ n’ubochi taa bụ ezi NdịKraist amuruzọzọ -- ndị ahụ bụ ndị siworo n’onwu baa na ndụ, ndị ahụ bụ ndị juworo ụwa mmehie na ihe nzuzu ya niile, ewee sachaa ha nime Ọbara nke Nwa-Aturụ ahụ. Ha nwere ndụ ọhụ. Agbanwewo ndụ ha. Ha abughị kwa umu nke Ekwensu ọzọ. Ha agbanwewo nnaukwu wee naeso Nwa-Aturụ ahụ ebe ọ bụla Ọ naeje. Ha bụ ndị ahụ gaeketa ndụ ebighiebi ma ọ bụrụ na ha gaanogidesi ike wee rue n’ogwugwu.

Ọtụtụ ndị Israel dara n’uzọ wee laa n’iyi mgbe ha naaga ije isi n’ala Ijpt rue Kenean, ma ọchịchọ nke Chineke bụ ka mmadụ niile n’ebe niile chegharịa wee dị ndụ. “N’ihi na ọnwu nke onye nānwu anwu adigh-atom utọ, (ọ bu ihe si n’onu Onye-nwe-ayi Jehova puta): ya bu chigharianu, we di ndu.”

AJỤJỤ DỊ ICHEICHE

1. Gini bụ ilu nke umu Israel naatụ?
2. Kpọọ ha ihe dị icheiche nke Chineke kwuru na onye eziumume gaeme.
3. N’ubochi onye eziumume gaemehie, gini gaeme ya?
4. N’ubochi Onye mmehie gaesi ná mmehie ya chigharịa, gini gaeme ya?
5. Gini bụ ụgha ahụ nke isi ebe-ogugu a n’Ezikiel naekwugide?
6. Kọwaa otú ụzọ Chineke si bụrụ ihe anaatule.
7. Ọlee otú anyi si enweta obi ọhụ?
8. Gini mere Chineke ji naariọ onyemehie aririọ ka o chegharịa?